

РОЛЬ ІНОВАЦІЙ У ВИРІШИННІ ПРОБЛЕМИ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Обґрунтовано важливість і необхідність впровадження інноваційних розробок на вітчизняному ринку енергозбереження, встановлено причини, які перешкоджають ефективному інноваційному розвитку країни та підтриманню її енергетичної безпеки.

Ключові слова: енергозбереження, інновації, енергозберігаючі технології.

Abstract

The importance and necessity of introduction of innovative developments in the domestic energy saving market is substantiated, reasons are found which hinder effective innovation development of the country and maintenance of its energy security.

Keywords: energy conservation, innovation, energy saving technologies.

Неефективне використання енергетичних ресурсів, споживання та експорт легкодоступної нафти, неекономне використання електроенергії підприємствами чи домогосподарствами змушують серйозно замислитись над проблемою енергозбереження в країні. Енергетичний сектор економіки України потребує особливої уваги як з боку держави, так й індивідів. Важливим є використання альтернативних джерел енергії, пошук нових шляхів, способів постачання її державі. У цілому потенціал енергозбереження (у сільському господарстві, промисловості, сфері послуг і будівництві, житловому секторі та трансформації на ТЕС) оцінюється в більш ніж 27 млн т нафтового еквівалента, що відповідає майже 30 млрд куб. м природного газу. При цьому по третині потенціалу енергозбереження (по 33%) припадає на промисловість і житловий сектор. Ще одна третина потенціалу припадає на сектор трансформації електроенергії на ТЕС і сектор послуг - по 22% і 11% відповідно.

Для забезпечення максимально ефективного розвитку економіки та підвищення якості життя населення до світових стандартів слід вирішити такі проблеми, як:

- недостатній рівень забезпечення власними паливно-енергетичними ресурсами і значна кількість імпортованих ресурсів;
- необхідність створення стратегічних запасів для забезпечення енергетичної незалежності України;
- високий рівень фізичної та моральної зношеності енергетичної інфраструктури та необхідність модернізації та реконструкції основних фондів;
- недостатній рівень використання альтернативних видів палива та нетрадиційних джерел енергії;
- високий рівень витрат енергоресурсів при їх виробництві, транспортуванні та споживанні, впровадження новітніх технологій, раціоналізація структури суспільного виробництва.

Відповідно до Закону України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» в переліку стратегічних пріоритетних напрямків на 2011-2021 роки першим пунктом зазначено: 1) освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії.

Існуюча концепція науково-технологічного та інноваційного розвитку свідчить, що в Україні відсутній дієвий механізм інвестування масштабних технологічних змін. Державні науково-технічні програми часто не забезпечують досягнення конкретних кінцевих результатів. Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади не мають достатніх коштів для інноваційної трансформації відповідних галузей, а недержавні комерційні структури все ще не зацікавлені у здійсненні

довгострокових проектів, які б забезпечували базові технологічні зміни. Це справедливо для реалізації інноваційної політики в країні, і зокрема для реалізації політики енергозбереження.

За умови досягнення показників енергетичної ефективності, характерних для промислово розвинених країн, обсяги заощадження енергоресурсів в Україні за рахунок інноваційного чинника можуть становити сотні мільйонів тонн умовного палива. Інноваційна перебудова економіки країни загалом, її окремих галузей та підприємств передбачає виведення з роботи морально застарілого та фізично зношеного устаткування, припинення випуску енергетично неефективної продукції та початок впровадження інноваційних розробок.

В 2000р відсоткове співвідношення впроваджених ресурсозберігаючих нових процесів до їх загальної кількості становило 30,6%, а в 2016 це співвідношення зменшилось до 21,4% (рис. 1). В свою чергу питома вага реалізованої інноваційної продукції за 16 років зменшилась з 9,4% до 1,4%. (рис. 2). [1]

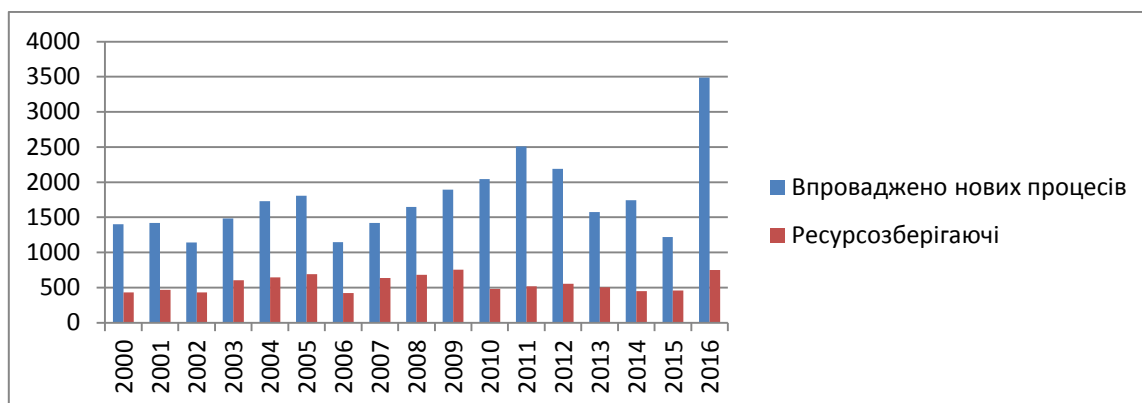

Рис. 1. Впровадження інновацій на промислових підприємствах

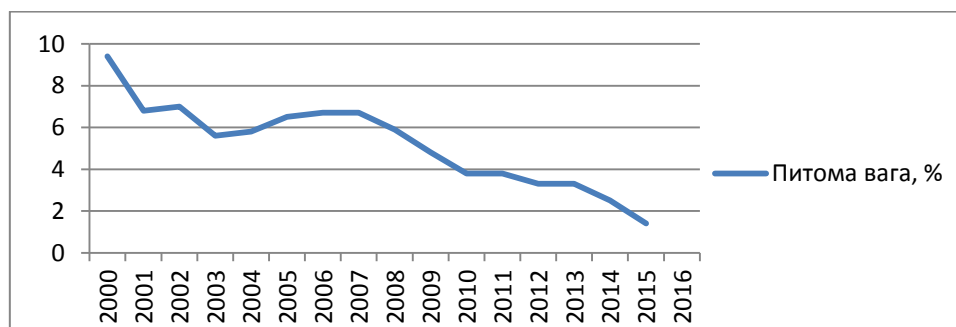

Рис. 2. Питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової продукції

Головна проблема недостатнього впровадження енергозберігаючих технологій знаходиться в сфері ментальності. Цьому сприяє недосконала система формування бюджетів та розподілу бюджетних коштів, відсутність механізмів оцінки рівня енергетичного менеджменту, загальної, цілеспрямованої системи управління, енергозбереженням на комунальному рівні, неадекватна тарифна політика, непрозорий механізм визначення ефекту від впровадження енергозберігаючих технологій. Саме тому більшість споживачів теплової та електричної енергії не вважають себе учасниками процесів спрямованих на впровадження енергозберігаючих технологій та демонструють поведінку сторонніх спостерігачів.

Дослідження і впровадження прогресивних інноваційних розробок дають можливість реалізувати великі обсяги заощадження енергоресурсів в Україні і підвищити показники енергоефективності до рівнів провідних країн світу. Ефективне впровадження інноваційних розробок дозволить створити визначальні стратегічні переваги у сфері енергозбереження. Підприємства на ринку енергозбереження досягають конкурентних переваг завдяки інноваціям – шляхом використання як нових технологій, так і методів роботи, але після досягнення переваг утримання їх стає можливим тільки за рахунок постійних вдосконалень, тобто безперервних інноваційних розробок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Інноваційна діяльність. Оперативна статистична інформація / Державний комітет статистики України. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/ni/ind_rik/ind_u/2002.html.
2. Кубишина Н.С., Цапук О.Ю. Впровадження інноваційних розробок в енергозбереженні як засіб підтримання енергетичної безпеки країни / Н.С. Кубишина, О.Ю. Цапук // Lviv Polytechnic National University Institutional Repository. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/25859/1/77-429-433.pdf>

Середюк Олександр В`ячеславович— студент групи Б-17м, факультет будівництва теплоенергетики та газопостачання, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: sashaseredyuk1969@gmail.com

Науковий керівник: **Сердюк Тетяна Василівна** – канд. екон. наук, доцент кафедри будівництва, міського господарства і архітектури, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: serdyuktanya@gmail.com

Seredyuk Olexandr V.— Department of Building Heating and Gas Supply, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email : sashaseredyuk1969@gmail.com

Supervisor: **Tatiana V. Serdyuk** - PhD, assistant of professor. Department of construction, urban and architecture. Vinnitsia National Technical University, Vinnytsia.